

УДК 378:54

Н. Я. ВОВЧАСТА

кандидат педагогічних наук, доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЦІЛІСНА СИСТЕМА

У статті висвітлено низку питань професійної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів цивільної безпеки як цілісної системи.

Показано основні переваги використання системного підходу в галузі педагогічних явищ, а саме виникнення нових завдань, ініціювання напрямів пошуку подальших шляхів оптимізації.

Ключові слова: професійна іншомовна підготовка, фахівець, цивільна безпека, система.

Ситуація у світі, зокрема в Україні, щодо небезпечних природних явищ, аварій і катастроф вважається складною. Тенденція зростання кількості надзвичайних ситуацій, важкість наслідків змушують розглядати їх як серйозну загрозу безпеці окремої людини, суспільству та навколишньому середовищу, а також стабільності розвитку економіки країни. Тому запобігання надзвичайним ситуаціям, ліквідація їх наслідків, максимальне зниження масштабів втрат і збитків, а головне – забезпечення захисту населення й територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій перетворилося на загальнодержавну проблему та поставило перед системою освіти низку питань з підготовки фахівців для відповідної галузі.

Сучасний ринок праці потребує випереджальної підготовки фахівців на основі: прогностичної координації діяльності всіх ланок системи неперервної ступеневої освіти; тісної інтеграції навчання з виробництвом і наукою; створення навчально-науково-виробничих комплексів; виховання спеціалістів, які поєднують фундаментальні знання та ґрунтовну практичну підготовку; посилення індивідуального підходу; розвиток творчих здібностей майбутніх фахівців.

Іншомовна підготовка є одним із засобів формування інтелектуального потенціалу суспільства, який в умовах глобалізації перетворюється на один із найголовніших факторів розвитку країни. Тобто іншомовна підготовка як невід’ємний компонент освіти не може функціонувати окремо від середовища, в якому вона розвивається. Освітні ж процеси в країні повинні відповідати соціально-економічним змінам, сприяти трансформаційним перетворенням, адаптуватися до них. Проблема сталого розвитку української освіти, а отже, і її іншомовного сегменту, набуває особливої актуальності, оскільки зумовлює необхідність адаптації української освіти до загальноєвропейського освітньо-науково-культурного простору при збереженні та розвитку здобутків та пріоритетів національної системи освіти [8].

Реалізація державної політики у сфері цивільного захисту базується на постанові Кабінету Міністрів України “Про удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів і фахівців у сфері цивільного захисту” від 26.07.2001 р. № 874, положеннях Конституції України, законах України, нормативних актах Президента України та Кабінету Міністрів України, наказах Міністерства оборони України, ДСНС України, інших нормативно-правових актах у галузі освіти та у сфері цивільної безпеки тощо.

Іншомовна підготовка студентів нефілологічних спеціальностей передбачає володіння випускниками вищів сформованою мовною, мовленнєвою, соціокультурною та дискурсивною компетенціями на рівні B2 [2, с. 120], що передбачено Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти, де зазначено, що “лише шляхом кращого оволодіння сучасними європейськими мовами можна полегшити спілкування та взаємодію між європейцями з різними рідними мовами заради підтримки європейської мобільності, взаєморозуміння і співпраці, та подолати упередження й дискримінацію” [6, с. 17]. Згідно з цими Рекомендаціями щодо рівня володіння іноземною мовою, студенти вищих навчальних закладів повинні “володіти уміннями вільно висловлюватися без суттєвої витрати часу на пошук адекватних мовних засобів у процесі досягнення ними соціальних, академічних і професійних цілей” [6, с. 24].

У педагогічній літературі є значна кількість досліджень, пов’язаних із розвитком теоретико-методологічної бази професійної іншомовної підготовки студентів нелінгвістичних вищих навчальних закладів. Водночас якість володіння майбутніми фахівцями, зокрема сфери цивільної безпеки, іноземною мовою має бути набагато кращою. Це призводить до виникнення суперечності між соціальним замовленням суспільства на підготовку нового соціально-професійного типу особистості фахівця, де іншомовній підготовці відводять пріоритетну роль, та чинною її системою – консервативною, інерційною, з традиційними підходами до навчання іноземних мов, з недостатнім урахуванням світових освітніх тенденцій, з певною частиною викладачів, які ще користуються “минулим досвідом”, який не відповідає новому часу тощо. Тому темою дослідження обрано іншомовну підготовку студентів нефілологічних спеціальностей з позицій системного підходу.

Мета статті – висвітлити питання професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців цивільної безпеки як цілісну систему.

Специфічні умови діяльності служб цивільного захисту характеризуються високим рівнем відповідальності, обмеженням часу на ухвалення рішення, пред’являють особливі вимоги до фахівців пожежно-рятувальної служби, спонукають постійно підтримувати й підвищувати рівень своїх професійних знань, умінь і навичок. Тому важливим завданням, що стоїть перед державою, є розвиток системи вищої галузевої освіти Державної служби надзвичайних ситуацій України.

З урахуванням розширення кола завдань у сфері цивільної безпеки виникла об'єктивна необхідність професійної іншомовної підготовки фахівців – сформовані вміння іншомовного професійного спілкування дають змогу фахівцеві цивільної безпеки повною мірою використовувати можливості сучасних іншомовних інформаційних джерел для підвищення свого професійного рівня, бути повноправним учасником діалогу із зарубіжними колегами, реалізувати свій професійний потенціал у міжнародних проектах тощо.

Поступальний розвиток професійної іншомовної підготовки в Україні викликаний інтеграційними процесами, розширенням міжнародного співробітництва, активізацією наукових і професійних обмінів тощо, тобто всіма процесами, актуальними для сучасного суспільного життя, для сталого розвитку. Такі позитивні зміни відбуваються і у сфері професійної іншомовної підготовки.

Аналіз фахової літератури, державних нормативних документів, різноманітних публікацій у пресі, он-лайн-видань тощо дає можливість це стверджувати. О. В. Хоменко узагальнила ці зміни [14, с. 1]: іноземна мова визнається мовою міжнаціонального, міждержавного спілкування; вивченню іноземних мов відводиться пріоритетна роль у забезпеченні практичної та професійної діяльності особистості в сучасному мультикультурному й мультилінгвальному світі; здійснюється реалізація раннього навчання іноземних мов з подальшим поглибленням їх вивченням у вишах; Міністерство освіти та науки, молоді та спорту України взяло курс на збільшення кількості іноземних мов, що вивчають у вищій школі, зокрема на перший план висувують китайську мову, мови Індії, Латинської Америки (2011 р.); запроваджується загальноєвропейський стандартизований рівень володіння іноземною мовою як один із механізмів забезпечення якості іншомовної підготовки; запроваджують новітні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології, зокрема дистанційне навчання іноземних мов; розробляють сучасні програми з практичного курсу іноземних мов для мовних і немовних освітніх закладів; створюють навчально-методичні комплекси для середньої школи, середніх професійних і спеціальних закладів, вищої школи, зокрема електронні підручники; конкретизовані концептуально значущі поняття “іншомовна освіта”, “мова для спеціальних цілей” (для реалізації професійно орієнтованого спілкування), “мова повсякденного спілкування”, “іншомовна комунікативна компетентність”, “професійно орієнтована іншомовна комунікативна компетентність” тощо; вносять корективи в навчальні плани деяких немовних вищих закладів освіти з метою вивчення іноземних мов від першого по останній курси; введено обов'язковий вступний іспит з іноземної мови в магістратурі; роблять спроби забезпечити функціонування системи іншомовної підготовки в контексті міжкультурної парадигми, яка сприяє інтелектуальному розвитку особистості в процесі співставлення різних світоглядних систем; здійснено інтеграцію практично всіх провідних вищих навчальних закладів України в міжнародні програми; відбувається обмін студентами; в багатьох вишах спе-

ціальні курси читають закордонні викладачі; у деяких нефілологічних вишах України дипломи захищають іноземними мовами (англійською, німецькою, французькою), що значно підвищує шанси випускників на ринку праці.

Наприклад, польський дослідник S. M. Siekierka [15, с. 122–127] у схемі “Профіль розвитку та формування студента-офіцера” наголошує, що при вивченні ІМ за професійним спрямуванням варто особливо увагу звернути на навчальний процес, оскільки студенти-офіцери – це група із специфічними умовами навчання. Вони не тільки щоденно вивчають теорію, а паралельно збагачуються практичним досвідом, при міжнародних тренуваннях чи співпраці часто стикаються з проблемою контакту та спілкування з представниками інших культур та звичаїв, власне знання мови потрібні для швидкого реагування та знання багатьох речей. Тому для підготовки студентів для професійної діяльності знання мови є важливими не тільки для особистісного спілкування та розуміння, а й для роботи в команді.

Так, у США Р. Adler досліджував питання культурної ідентифікації особистості, М. Вугам та М. Fleming – інтеркультурні перспективи навчання мови, М. Bennett – базисні концепти міжкультурної комунікації. Російські вчені ввели в науковий обіг низку понять, що наразі використовують для характеристики процесу міжкультурної взаємодії: Ю. М. Караулов увів поняття “мовна особистість”, Ю. І. Пассов – поняття “іншомовна грамотність”, В. В. Сафонова – “іншомовна соціокультурна компетенція”, П. В. Сисоєв – поняття “полікультурна особистість” тощо. Українські методисти (О. Б. Бігич, С. Ю. Ніколаєва, Т. О. Пахомова, Н. К. Скляренко та ін.) розробляють концепцію та системи вправ для підготовки студентів до міжкультурної взаємодії. Однак праці цих дослідників стосуються майбутніх фахівців, які вивчають іноземну мову як фахову дисципліну.

У педагогічних дослідженнях зустрічаємося з такими компонентами іншомовної підготовки: зміст мовного матеріалу; поетапність і комплексність його засвоєння; змістові напрями іншомовної підготовки (згідно з якими іншомовна комунікативна компетентність передбачає сформованість: мовленнєвої компетентності, яка складається з низки компетентностей: в аудіюванні, в говорінні, у читанні, у письмі та перекладі/медіації; мовної компетентності – знання мовного матеріалу, рецептивних і продуктивних навичок його застосування; лінгвосоціокультурної компетентності, основними компонентами якої є соціолінгвістична, соціокультурна та соціальна компетентності [9, с. 11–17]); знання культури країни, мову якої вивчають; розвиток мотивації вивчення професійно орієнтованої іноземної мови шляхом залучення студентів у проблемно-пошукову діяльність; організація педагогічної взаємодії через діалогову співпрацю викладача та студентів, орієнтовану на актуалізацію іншомовного й професійно-особистісного розвитку суб’єктів; розроблення та реалізація методики здійснення профільно-орієнтованої комунікації студентів, побудованої на основі інтеграції ігрових, задачних і евристичних методів навчання, що забезпечує індивідуальну траєкторію розвитку готовності до професійного іншомовного

спілкування в майбутніх фахівців цивільної безпеки; педагогічні умови, що враховують специфіку іншомовної підготовки, створення дидактичного й технологічного забезпечення процесу іншомовної підготовки; принципи наступності, послідовності, відповідності віковим та індивідуальним особливостям студентів, зокрема навчання іноземній мові з урахуванням їх когнітивних стилів; критерії та рівні володіння іноземною мовою; час, витрачений на оволодіння іноземною мовою; формування іншомовних компетенцій [10, с. 423–424], методи та форми пізнавальної активності [11, с. 424] (на аудиторних заняттях, інтернет-просторі, вивчення мови при дистанційному навчанні) тощо.

Проведений аналіз цієї проблеми показує наявність множини елементів, які функціонують у навчальному просторі, що під впливом системотвірного чинника (в нашому випадку – оптимізації професійної іншомовної підготовки) утворюють структуру, тобто об'єднання в педагогічну систему. Під системою розуміють “ціле, що складається зі з'єднаних частин, множини елементів, які знаходяться у відношеннях і зв'язках один з одним і утворюють визначену цілісність, тобто єдність певної структури” [7, с. 46]. Множина її властивостей та принципів: а) багатоконпонентність; б) упорядкованість, організація, структура [12, с. 280]; в) цілісність (тобто принципова незвідність властивостей системи до механічної суми властивостей усіх її елементів і навпаки); г) взаємна залежність кожного елемента від іншого; д) залежність властивостей елементів у системі від їх розташування; е) залежність поведінки системи від поведінки її окремих елементів, їх властивості та структури; є) взаємозалежність системи й середовища (залежність системи від чинників середовища, під впливом яких система виявляє й може змінювати властивості) [4, с. 44]; ж) ієрархічність; з) множинність описів) є притаманною й для системи контролю знань і вмінь студентів.

Водночас ця система є компонентом більш складних педагогічних систем, наприклад, системи управління якістю освіти [3, с. 10–15]. Системі професійної іншомовної підготовки треба розглядати, по-перше, як цілісну сукупність взаємопов'язаних елементів; по-друге – як одну зі складових усієї системи управління якістю освіти у ВНЗ.

Усі позитивні зміни, що відбуваються у сфері професійної іншомовної підготовки, потребують оптимізації всіх її елементів/компонентів і розгляду як цілісної системи. За своєю суттю – це процес вибору найкращого варіанта співвідношення між теоретично обґрунтованою іншомовною професійною підготовкою та педагогічною гіперсистемою.

Наголосимо, що формування оптимальної системи іншомовної професійної підготовки можливе лише для визначених умов, зокрема для конкретного професійного навчального закладу. Разом з тим, можливі альтернативні варіанти, які визначаються варіативними відхиленнями в діяльності навчального закладу: набором спеціальностей на певному етапі, кількістю студентів, матеріально-технічною базою навчального закладу тощо.

Конкретизуємо окремі елементи нашої системи:

- системоутворювальним фактором G, на думку Г. Н. Александрова [1, с. 134–149], є діяльність. У нашому випадку – це оптимізація професійної іншомовної підготовки – діяльність викладача, що стосується освітніх цілей та виражає формування знань, умінь, навичок. Освітні цілі належать до різних галузей знань. Знання про одне й те саме можуть мати якісні розбіжності. Наприклад, термін “dutchman” – мешканець Нідерландів (*німецька мова*); *waż złożony podwójne i zwinięty w harmonijkę* (*польська мова*); рукав, складений подвійно і скатаний гармошкою (*українська мова*);
- іншими елементами системи є принципи системного підходу, що мають певну значущість, зокрема в галузі системного аналізу педагогічних явищ [1, с. 134–149]:
 - принцип кінцевої цілі: абсолютний пріоритет кінцевої (глобальної) мети;
 - принцип єдності: сумісний розгляд системи як цілого та як сукупності частин (елементів);
 - принцип зв’язності: розгляд будь-якої частини разом з її зв’язками з оточенням;
 - принцип модульної побудови: виділення модулів у системі та розгляд її як сукупності модулів;
 - принцип ієрархії: введення ієрархії частин (елементів) і(чи) їх ранжування;
 - принцип функціональності: спільний розгляд структури та функції з пріоритетом функції над структурою;
 - принцип розвитку: облік змінності системи, її здатності до розвитку, розширення, зміни елементів, накопичення інформації;
 - принцип децентралізації: поєднання в прийнятих рішеннях і управлінні централізації й децентралізації;
 - принцип невизначеності: облік невизначеностей та випадковостей у системі.

Виявлена багатокomпонентність досліджуваного нами педагогічного явища та необхідність об’єднання різномірних елементів професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців цивільної безпеки в певну цілісність передбачають використання системних прийомів, етапів, принципів тощо.

Тож основними концептуальними засадами формування системи є такі (розроблені на основі дослідження Л. І. Джулай [5, с. 111–112]):

1. Формування системи професійної іншомовної підготовки є процесом, який складається з окремих етапів, в основі яких лежать системні принципи, прийоми та методи.

2. Використання прийомів і методів системного підходу дає змогу відібрати необхідну кількість елементів для формування системи професійної іншомовної підготовки. Критеріями відбору елементів є її системот-

вірний чинник, який за своєю суттю є діяльністю – оптимізація професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців сфери цивільного захисту.

3. Розташування елементів у системі та встановлення зв'язків між ними визначається властивостями, заданими системоутвірним чинником.

4. Специфіка функціонування кожного із елементів системи контролю дає можливість об'єднати їх у блоки (умови діяльності викладача, умови діяльності студента та елементи їх спільної діяльності).

5. Якість професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту залежить від ступеня реалізації вимог до діяльності викладача на всіх етапах вивчення іноземних мов у виші.

6. Рівень знань і вмінь майбутніх фахівців цивільного захисту залежить від якості організації їх діяльності на всіх етапах професійної іншомовної підготовки, урізноманітнення поєднання інтерактивних форм і методів вивчення іноземної мови.

7. Ефективне функціонування системи професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту є ознакою її цілісності та критерієм для її включення в систему управління якістю навчанням у якості її компонента.

Перебудова одного елемента системи іншомовної професійної підготовки вимагає відповідних змін (більш чи менш масштабних) у всіх інших інтегративних курсах системи, а також виявлення впливу проведених змін на педагогічну систему загалом.

Основною передумовою формування системи іншомовної професійної підготовки є теоретичне обґрунтування доцільності функціонування кожного окремого курсу, забезпечення координації системи іншомовної професійної підготовки із предметними навчальними курсами. Інтегративні та предметні курси, своєю чергою, мають формувати цілісну гіперсистему всіх навчальних курсів для конкретного типу навчального закладу.

Висновки. Таким чином, система іншомовної професійної підготовки є цілісною системою, наділеною властивостями, які якісно відрізняються від властивостей окремих навчальних курсів, що є, з одного боку, самостійним утворенням, а з іншого – елементом системи іншомовної професійної підготовки. Завдяки системному підходу окремі знання стають єдиною системою, що засвоюють учні на рівні глибинного осмислення та усвідомлення. Системне дослідження процесу розвитку системи професійної іншомовної підготовки в українському освітньому просторі допоможе зорієнтуватися в усвідомленні складних процесів розвитку теорії та практики, сприятиме вирішенню пріоритетних завдань удосконалення сучасної української професійної освіти. При цьому основними перевагами використання системного підходу в галузі педагогічних явищ є його наслідки – виникнення нових завдань, ініціювання нових напрямів пошуку подальших шляхів її оптимізації.

У подальших наукових розвідках плануємо дослідити окремі компоненти системи професійної іншомовної підготовки фахівців цивільної безпеки та їх взаємозв'язок.

Список використаної літератури

1. Александров Г. Н. Педагогические системы, педагогические процессы и педагогические технологии в современном педагогическом знании / Г. Н. Александров, Н. И. Иванкова, Н. В. Тимошкина, Т. Л. Чшиева // *Educational Technology & Society*. – 2000. – № 3. – С. 134–149.
2. Артюхова О. В. Іншомовна підготовка студентів нефілологічних спеціальностей до міжкультурної взаємодії / О. В. Артюхова // *Педагогіка : наукові праці*. – 2011. – Вип. 161. – Т. 173. – С. 120–123.
3. Битинас Б. П. Педагогическая диагностика: сущность, функции, перспективы / Б. П. Битинас, Л. И. Катаева // *Педагогика*. – 1993. – № 2. – С. 10–15.
4. Гальперин П. Я. К теории программированного обучения / П. Я. Гальперин. – Москва : Знание, 1967. – 44 с.
5. Джулай Л. І. Система контролю знань і вмінь студентів медичного коледжу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Л. І. Джулай. – Київ, 2005. – 260 с.
6. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид-ня С. Ю. Ніколаєва. – Київ : Ленвіт, 2003. – 273 с.
7. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – Київ : Професіонал, 2004. – 208 с.
8. Мещанінов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: теорія і методика : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / О. П. Мещанінов. – Київ, 2005. – 40 с.
9. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу / С. Ю. Ніколаєва // *Іноземні мови*. – 2010. – № 2. – С. 11–17.
10. Омелянюк О. В. Оптимізація іншомовної підготовки студентів-економістів / О. В. Омелянюк, Т. М. Іщенко // *Аудиторна робота викладача і студента: досвід і напрями вдосконалення : зб. матеріалів наук.-метод. конф. 21 лют. 2012 р. : у 2 т. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ “Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана” ; редкол.: А. М. Колот, Т. В. Гуть. – Київ : КНЕУ, 2012. – Т. 2. – С. 422–424.*
11. Орлова Н. І. Методи і форми організації пізнавальної діяльності студентів на заняттях з англійської мови / Н. І. Орлова, О. А. Феденко // *Аудиторна робота викладача і студента: досвід і напрями вдосконалення : зб. матеріалів наук.-метод. конф. 21 лют. 2012 р. : у 2 т. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ “Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана” ; редкол.: А. М. Колот, Т. В. Гуть. – Київ : КНЕУ, 2012. – Т. 2. – С. 424–426.*
12. Садовский В. Н. Основания общей теории систем: логико-методологический анализ : монография / В. Н. Садовский. – Москва : Наука, 1974. – 280 с.
13. Булах І. Є. Система управління якістю медичної освіти в Україні : монографія / І. Є. Булах, О. П. Воловец та ін. – Дніпропетровськ : АРТ-ПРЕСС, 2003. – 212 с.
14. Хоменко О. В. Стан та проблеми іншомовної підготовки у вищій школі України [Електронний ресурс] / О. В. Хоменко // *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Сер.: Психолого-педагогічні науки*. – 2012. – № 6. – 5 с. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2012_6_14.
15. Siekierka S. M. Profil osobowy w nauczaniu języka obcego / S. M. Siekierka // *Kwartalnik Bellona / Ministerstwo Obrony Narodowej*. – 2008. – № 4. – S. 122–127.

Стаття надійшла до редакції 14.02.2017.

Вовчаста Н. Я. Профессиональная иноязычная подготовка будущих офицеров гражданской защиты как целостная система

В статье освещен ряд вопросов профессиональной иноязычной подготовки будущих офицеров гражданской защиты как целостной системы.

Показаны основные преимущества использования системного подхода в области педагогических явлений, а именно возникновение новых проблем, инициирование новых направлений поиска дальнейших путей оптимизации.

Ключевые слова: профессиональная иноязычная подготовка, специалист, гражданская защита, система.

Vovchasta N. Professional Foreign Language Training of Civil Protection Officers as the Integrated System

Natural disasters such as earthquakes, tsunamis, and hurricanes can overwhelm an entire population of different parts of the Earth. Thousands of people can be injured or traumatized by the loss of family, friends, and homes. The task of our state is to prepare good specialists of Civil Protection who can protect survivors, give rapid medical care and coordinate emergency response. Intercultural communication is necessary for specialists of civil protection. They must know culture of the country in terms of behavior in order to be able to negotiate and to organize their activities properly. For specialists of civil protection it is essential to have some general idea about that reaction to be able to give psychological help, to evacuate people from the spot and rescue them.

Today, one of the important tasks which facing the state is training specialists of Civil Protection for the State Emergency Service of Ukraine (DSNS). The article highlights a number of issues of professional foreign language training of future officers of civil protection as an integrated system.

It was emphasized on a new, integrated system which endowed integrative properties that are qualitatively different from those of individual courses, and it is a part of its system. The article shows the basic advantages of system approach in the field of educational events, such as the appearance of new problems, tasks, finding new ways of further optimization of its system.

It is described that modern labor market needs proactively training specialists based on: prognostic coordination of all components of the system continuing Education and Lifelong learning; close integration of education with industry and science; forming educational, scientific and industrial complexes; training specialists with fundamental knowledge and good practice; strengthening of individual approach to the teaching; development of creative abilities of future specialists.

Key words: professional foreign language training, specialist, civil protection, system.